

С Т А Н О В И Щ Е

на ПРЕЗИДИУМА на Висшата атестационна комисия, прието на 21.01.1993г.
с Протокол №2 на ПВАК

о т н о с н о ЗАКОНА ЗА ВРЕМЕННО ВЪВЕЖДАНЕ НА НЯКОИ ДОПЪЛНИТЕЛНИ
ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ЧЛЕНОВЕТЕ НА РЪКОВОДСТВОТА НА НАУЧНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ
И ВИШТАТА АТЕСТАЦИОННА КОМИСИЯ във връзка с
конституционно дело № 32/1992 г.:

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

След подробно и задълбочено разглеждане на проблематиката,
поднесена на вниманието на почитаемия Конституционен съд на Република
България по горното дело във връзка с посочения **З а к о н** за
временно въвеждане на някои допълнителни изисквания към членовете на
ръководствата на научните организации и Висшата атестационна комисия
/ДВ, бр.104 от 24.12.1992 г./, - в сила от 28.12.1992 г., стигнахме
до категоричното становище, че нормативните разпоредби на новия закон
"за временно въвеждане на някои допълнителни изисквания към членовете
на ръководствата на научните организации и Висшата атестационна
комисия" са крайно необходими и полезни за оздравяване на българската
наука и за укрепване на творческите сили на научните кадри след
дългогодишната разрушителна комунистическа стихия.

Прилагането на сочените нормативни разпоредби се налага
сега - в момента и за срок от пет години /съгласно § 4 от Заключител-
ните разпоредби на закона/.

Поддържаеме съвсем убедено, че новоприетият закон от
Народното събрание НЕ противоречи на Конституцията на Република
България /ДВ, бр.56 от 13.07.1991 г./ и на разпоредбите на Международ-
ните договори, полагащи гражданната основа на човешките права и
въплатен в българската правна система посредством принципите на
чл.5, ал.4 от Конституцията.

Обратната теза НЕ отчита спецификата на момента, тежките
рани - нанесени от комунизма върху родната наука и истинските българ-

ски учени, потискани и обезправени десетилетия наред от самозвани и "набедени" "капацитети" от съветска направа, и . . . Обрулената и опустошена българска наука - след много мъки и страдания, има нужда и иска да се "отскубне" от оковите на посредствеността, партийното угодничество и безкритичното робуване пред съветските лъженаучни символи и идоли. Тъкмо това се постига и ще се утвърди чрез създаването "антипартийна карантина" и "утвърждаващия се оздравителен" период през следващите пет демократични години.

Молим Ви преценете и отчетете посочените по-долу многобройни характерни същностни, личностни и строго научни особености в разглеждания закон, които принципно и напълно го отличават и разграничават от други примери в най-новата ни нормативна практика /например по § 9 от преходните и заключителните разпоредби от Закона за банките - ДВ, бр.62 от 31.07.1992 г., в решение № 8 от 27.07.1992 г. по конституционно дело № 7/1992 г., или § 6 от Закона за изменение и допълнение на Закона на пенсиите, с който се създава нов чл.10а от Закона за пенсиите - ДВ, бр.64 от 07.08.1992 г., в решение № 11 от 29.07.1992 г. по конституционно дело № 18/1992 г./. Нещо повече! Молим Ви да вземете предвид и аргументите в "особените мнения" по цитираните две решения на Конституционния съд, с които са ги подписали - председателят господин АСЕН МАНОВ и членовете-съдии ЦАНКО ХАДЖИСТОЙЧЕВ, СТАНИСЛАВ ДИМИТРОВ, НИКОЛАЙ ПАВЛОВ и отново ЦАНКО ХАДЖИСТОЙЧЕВ и СТАНИСЛАВ ДИМИТРОВ, а именно:

1/ Съществена особеност на разглеждания закон е, че той се отнася до ръководните длъжности в една специфична област каквато е науката и то не науката въобще, а нейната организация в България. Дълги години - цели четири десетилетия, подтисническото управление провеждаше отрицателен личностен подбор в попрището на науката. "Партийността в науката" беше основополагащата сила при определяне - кой каква ръководна длъжност да заема в едно или друго звено. През това продължително време Висшата атестационна комисия /БАК/ не се е

подчинявала на своите законосъобразни предписания, а е била придатък към Кадровите комисии при партийните организации /самите незаконни и по тогава действащите закони!/, които фактически осъществяваха действителния подбор. Това вредителство създаде едно и до днес съществуващо множество в научните учреждения, съставено от хора - въведени там чрез извъннаучни съображения и извъннаучни заслуги. Достойно заелите служебното си положение учени са безнадежно малцинство, а и те са бивали принуждавани да правят не винаги извиними съглашателства. Безогледното прокарване на "партийните критерии" се вижда дори и от учебниците за висшите училища, които независимо от предмета си, съдържат позовавания и неуместни цитати на съветски и български комунистически водачи.

2/ По този начин уредбата на науката в България бива преустроена върху основата на трайна несполука и всестранна непригодност. Важно е да се наблегне, че особената същина на науката - за разлика от всички останали видове човешка деятелност, не позволява тя сама да се възстанови, след като нямащи нищо общо с нея сили ѝ натрапиха партийно комунистическо ръководство. ПРЕДВИЖДАНИТЕ в новоприетия закон допълнителни изисквания имат временен характер и се отнасят само за ОРГАНИЗАЦИОННОТО ОСМИСЛЯНЕ и УПРАЖНЯВАНЕ на РЪКОВОДНИТЕ ДЛЪЖНОСТИ. Те НЕ ЗАСЯГАТ СЪЗИДАТЕЛНИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ НА НИКОГО, а пресичат попълзновенията на тесногръди, себелюбиви и самозвани, но некадърни "номенклатурчици", които се смятат за единствено годни и предназначени за "началници". Богатият натрупан опит в практиката на организационните звена на различни равнища в нашата ИЗМЪЧЕНА НАУКА доказва и продължава да доказва, че подобни лица НЕ СА НИКАКВИ УЧЕНИ, а карьеристи - службогонци.

3/ Посочените разновидни партийни ръководители имат подчертана лична вина и спрямо своите собствени редови членове, които безогледно експлоатираха за лична изгода и присвоявяха техните лични научни заслуги без свян и срам, нагло и дръзко - по примера на престъпните

лъженаучни съветски организационни похвати. Нима е възможно, справедливо и допустимо подобни пожизнени "ръководители" да "плачат сега", че с разпоредбите на новия закон "СЕ НАРУШАВАТ ПРАВАТА НА ЧОВЕКА" !?! Напротив, още на пръв поглед се вижда ясно, че новите правни норми на разглеждания закон ЗАЩИТАВАТ, а не нарушават правата на учените в различните научни звена от всяко посегателство на партийните властолюбци. Така СЕ ПРЕГРАЖДАТ поне заанапред отчаяните набези на набедени "учени - монополисти" да господствуват сред научните колективи и да се самоизтъкнат и правят на "незаменими" и вечно необходими. Именно създадените нови нормативни правила дават широкообхватната възможност за човека, научен работник, да работи творчески в науката, да се развива несмущавано и да създава и укрепва безспорния възход на учените в нашата страна.

4/ Когато говорим и пишем, че с определена правна норма се посяга на човешките права, винаги трябва да се прецежда и преценява подобно твърдение през и чрез конституционната разпоредба на чл.57, ал.2 от Конституцията: НЕ СЕ ДОПУСКА ЗЛОУПОТРЕБА С ПРАВА, както и ТЯХНОТО УПРАЖНЯВАНЕ, ако ТО НАКЪРНЯБА ПРАВА ИЛИ ЗАКОННИ ИНТЕРЕСИ НА ДРУГИ. Едностранчивият поглед и подход е недопустим, когато правим извод за "конституционносъобразност" или за противоконституционност на определен факт или резултат. Следва да си възстановим дължимия ред на мислене в наше време: Промяната на нашия личен и обществен живот по пътя към демокрация и към Европа предполага и налага разграждането на живота на всички ни от сковаващите ни следтоталитарни похвати в мисленето и действието ни. ПРЕМАХВАНЕТО НА НЕСПРАВЕДЛИВИТЕ комунистически догми и постулати ПРЕДСТАВЛЯВА ВРЪЩАНЕТО НА ОТНЕТИТЕ ЧОВЕШКИ ПРАВА НА МНОЗИНСТВОТО от нашите граждани, включително и на НАШИТЕ ЧЕСТНИ, СКРОМНИ И ТЪРПЕЛИВИ УЧЕНИ. Естествено, това възвръщане на ЧОВЕШКИТЕ ПРАВА на преобладаващото МНОЖЕСТВО БЪЛГАРСКИ УЧЕНИ чрез новия закон СЕ ВЪЗСТАНОВИ РАВЕНСТВОТО ПРЕД ЗАКОНИТЕ НА ПОТИСНАТИТЕ УЧЕНИ И В ХАРМОНИЯ с чл. 6 ал.2 от Конституцията на Република България

ще изключи несправедливите привилегии на господстващото досега експлоататорско малцинство, което грабеше и подтискаше околните простосмъртни граждани на нашата страна. Но това в случая НЕ СЕ КАСАЕ ДО ОГРАНИЧЕНИЕ, а до ПРЕЦЕНКА ЗА ВРЕМЕННА АДМИНИСТРАТИВНА НЕЦЕЛЕСЪОБРАЗНОСТ ОПРЕДЕЛЕНИ НОМЕНКЛАТУРНИ КАДРИ ДА ПРОДЪЛЖАТ И ЗАПАЗЯТ НЕСПРАВЕДЛИВИТЕ си досегашни "правомощия" на партийните функционери - "учени" в нашата изстрадала Родина, в никакъв случай не може и не бива да се възприема и окачествява като "нарушение" на човешките права по смисъла на чл.6, ал.2 от Конституцията. Напротив става дума ЗА БЪЗВРЪЩАНЕ НА ОТНЕТИТЕ ПРАВА на злепоставени и изтормозени БЪЛГАРСКИ УЧЕНИ, ограбени и потъпквани от набедените комунистически "учени". Налице е следователно гражданска нормативна дейност, която е съобразена с конституцията, защото произтича от принципа на върховната човешка справедливост, изразена и въплътена в разпоредбата на чл.57, ал.2 от Конституцията.

5/ Ако застанем на позицията на обратната теза и приемем, че разглежданият закон "накърнява правата на човека", ще трябва да разрешим на всички бивши служители на Държавна сигурност, министри и дипломати от ерата на Тодор Живков да се върнат по местата си, защото са нарушени "човешките" им права !?! Това ще поискат и всички централни и местни партийни функционери - и то като се позовават на "придобитите права" на комунистическа олигархия. Същото важи и за изгонените верни партийни кадри в Българската войска, политически генерали, офицери и т.н. Отнемането на правата на тези "злепоставени" българи ще се въздигне в нарушение на конституционните повели!?! Логиката на нещата налага да си отговорим: Ще правим ли усилия за коренна промяна, за разграждане на структури на миналото, или се връщаме към зловещата схема на тоталитаризма. Среден или друг обединителен път няма и не може да има.

6/ Мнозина все още трябва да разберат, че НЕ ПРЕДСТАВЛЯВА НАРУШАВАНЕ НА ЧОВЕШКИТЕ ПРАВА всяка нормативна постъпка и всяко друго служебно или индивидуално действие, с които се възстановява ПРИНЦИПЪТ НА ЧОВЕШКАТА СПРАВЕДЛИВОСТ, погазена от комунистическите беззакония.

Този път на "лекуване" от комунистическия кошмар виждаме нагледно и в действащото право на ФРГ, Чехия и Словакия /С ДОПЪЛНИТЕЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА УПРАЖНЯВАНЕТО НА ОПРЕДЕЛЕНИ ФУНКЦИИ И ЗАЕМАНЕТО НА ИЗБОРНИ ИЛИ НАЗНАЧАЕМИ ДЪЛЖНОСТИ специален закон от 4.10.91 г. определя срок - до 31.12.1996 година!/ ТЕ ВСИЧКИ СА СЪОБРАЗЕНИ с една преценка по ОБРАТЕН АРГУМЕНТ от чл.25 на Международния пакт за гражданските и политическите права - който предвижда ОСНОВАТЕЛНИ ОГРАНИЧЕНИЯ за участие в ръководство. А КАКВО ПО-ГОЛЯМО ОСНОВАНИЕ ОТ ТОВА ДА СЕ ПРИЛОЖАТ ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ПО НАШИЯ ЗАКОН КЪМ ОПРЕДЕЛЕНА КАТЕГОРИЯ НОМЕНКЛАТУРНИ КАДРИ, използвали науката за НЕНАУЧНИ И ПАРТИЙНО-ПОЛИТИЧЕСКИ ЦЕЛИ, вкл. и личен карьеризъм, от името на ръководната сила БКП/. Нереално и неубедително "романтично" е схващането, че едва ли не справедливостта "налага" да запазим всички привилегии на комунистите при прехода към демокрация, защото това са техни "човешки права" !?! Така биха могли да си помислят някои граждани на Западна Европа или Америка, които не познават коварната същност на българския "реален социализъм" и неговата злокобна практика. Поради това проблемът за правата на човека допуска и съдържа разнообразни основни моменти в зависимост от това, КОЛКО ДЪЛБОКИ И ШИРОКООБХВАТНИ СА БИЛИ КОМУНИСТИЧЕСКИТЕ БЕЗОБРАЗИЯ и КОЛКО РАЗНОВИДНИ СА ЧОВЕШКИТЕ НЕЩАСТИЯ И ОБЩЕСТВЕНОПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ в живота на народа ни.

7/ Нито разпоредбата на чл.6, ал.2 от Конституцията нито международните споразумения за правата на човека НЕ ПРЕДВИЖДАТ като основно човешко право - "п р а в о т о д а б ъ д е ш н а ч а л н и к" !?! Атакуваният закон не пречи на засегнатите номенклатурчици да имат и ползват правото си на труд, правото си на избор на професия, правото да продължат да работят научната си работа, да ползват научните си звания и титли и т.н. В закона не е възприет нито един от комунистическите принципи за "бившите хора", които превръщаха - незаслужено учени и други видни хора от нашата интелигенция в тежки физически работници - въпреки недостига на човешки сили за подобни трудови

прояви.

ОЩЕ ПО-МАЛКО може да се говори за нарушение по смисъла на чл.48, ал.3 от Конституцията на Република България. Всеки гражданин наистина може свободно да избира своята професия и място на работа, но това съвсем не значи, че НАЧАЛНИК значи вид професия, а още по-малко, че примерно един разсилен без образование може да стане академик или лице под 40 г. може да аспира за президент. Едно буквално тълкуване на тази разпоредба води до абсурди!

8/ Небива да се забравя човечния подход в нормите на атакувания закон: Той ще действа само пет години, т.е. донякъде ще има мандатен характер, както посочихме в началото на становището ни - в откъс от времето, когато ще се извършат основните мероприятия по демократичните промени в нашата злепоставена досега наука.

9/ Следва да се имат предвид безчетните непоправими вредни последици, които комунистическите "учени" причиниха на хиляди непривилегировани учени и разностепенни: Не могат да се върнат правата на жертвите, на които бяха отнети, не могат да се възстановят пропилените месеци и години на хиляди български таланти мъже и жени, отритнати завинаги от научното поприще с измислени нечовешки аргументи.

10/ Основна същностна черта на разпоредбите на атакувания закон представлява ЛИПСАТА НА ЖЕЛАНИЕ ЗА ОТМЪЩЕНИЕ от когото и да било срещу КОГОТО И ДА Е, макар че има мнозина, които заслужават справедлива отплата.

Още веднъж Би молим да отхвърлите тезата за някаква противоконституционност в разглеждания закон.

Поради това следва да оставите без уважение всички искания и твърдения за отмяна на закона - независимо от автора им. Такова право Законът за конституционния съд не предоставя на съда! На същото основание следва да остане без последствие и отговорът на Съюза на ректорите. И тук се възпламенява атака - в защита на собствена кауза - "ПРО ДОМО СУА".

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВАК:

25.01.1993г.

/проф.д-р.д-н.Ст.Робев/